

נייר עמדה בנושא שילוב נשים בסיירת מטכ"ל

עבור בג"ץ במסגרת הליך מספר 3227/20

מאת: ח.פ., אל"מ במיל', מפקד סיירת מטכ"ל בין השנים 2016-2019
א.ה., סא"ל במיל', סגן מפקד סיירת מטכ"ל בין השנים 2016-2017

א. מטרת נייר העמדה

1. מטרת נייר עמדה זה להציג בפני ביהמ"ש הנכבד את עמדתנו בעניין שילובן של נשים בתפקידי לחימה בסיירת מטכ"ל, אשר מתבססת על ניסיוננו המצטבר במהלך שנות שירות רבות בצה"ל, בתפקידי לחימה, פיקוד ומטה.
2. נוכח ניסיוננו המעשי בשטח, אנו סבורים כי **נשים יכולות לשרת בהצלחה כלוחמות בסיירת מטכ"ל וכי שילובן כלוחמות יניב תרומה ייחודית ומשמעותית** הן מבחינה מבצעית והן מבחינה ארגונית, לסיירת מטכ"ל בפרט ולצה"ל בכלל. לטעמנו, כיום, מחמיצה סיירת מטכ"ל את פוטנציאל הערך המירבי בשל צמצום הגיוס ליחידה לגברים בלבד.
3. נציין כי חוות דעתנו מבוססת על הכרות עמוקה עם היבטי איתור, מיון, הכשרה ופעילות מבצעית בסיירת מטכ"ל, לצד הכרות עם פעילות זרועות הביטחון וקהיליית המודיעין.

ב. איכות ואופי הפעילות המבצעית בסיירת מטכ"ל

4. איכות הפעילות המבצעית נגזרת ישירות מאיכות הצוותים הלוחמים המבצעים אותה. כוחו של צוות לוחמים, נובע בעיקר מהיכולות האישיות של חברי הצוות, הגיוון והשונות בין הפרטים בו. שונות זו מגדילה את סל הכלים המבצעיים העומד לרשותו של הצוות כיחידה לוחמת ומאפשרת יכולת התמודדות כוללת טובה יותר עם אתגרים, אי ודאות ומורכבות הכרוכים בפעילות המבצעית.
5. הפעילות המבצעית בסיירת מטכ"ל מבוססת על צוותים אורגניים אשר נבנים ומתגבשים במהלך מסלול הכשרת הלוחמים. צוות טיפוסי בסיירת מטכ"ל, בנוי ממגוון פרטים הנבדלים זה מזה באופי, ביכולות הקוגניטיביות, בהשקפות העולם, בתחומי עניין ואף ביכולות הפיזיות. הפרטים אשר נבחרים לסיים את מסלול ההכשרה, מתבלטים כל אחד ביכולות שונות זה מזה - כגון מוטוריקה עדינה, חלוקת קשב מצוינת, התמצאות טובה במרחב, אינטליגנציה רגשית גבוהה, יכולת למידה מהירה ועוד. יכולות אלו הן יכולות מבצעיות לכל דבר ועניין. כל פרט מביא עימו את יכולותיו הייחודיות ויחד חברי הצוות מרכיבים שלם הגדול מסך חלקיו. לא אחת, ישלימו

יתרונותיו של האחד את חסרונותיו של חברו ובנסיבות שונות, יהפוך החיסרון של האחד ליתרון שיחפה על חברו. לפיכך, לשם ביצוע משימותיה, נדרשת סירת מטכ"ל למנעד יכולות רחב ומגוון.

ג. איתור, מיון והכשרה

6. בשל האמור לעיל מרכזת סירת מטכ"ל מאמצים רבים בתהליכי מיון ואיתור כמו גם בתהליכי הכשרה ובבניית צוותים. תהליכי האיתור והמיון מתמקדים במציאת הפרטים המתאימים, בהתבסס על אלו בעלי תכונות אישיותיות בסיסיות שאותן קשה להקנות וזיהוי הפוטנציאל האישי לפיתוח כישורים ויכולות מבצעיות. תהליך ההכשרה ממשיך בפיתוח כישורים ויכולות אשר ישמשו את הלוחם והצוות. מסלול ההכשרה יפתח שיקול דעת, קור רוח, מיומנויות מקצועיות ויכולות פיזיות.

7. מקרב אלפי מועמדים בשנה, נבחרים עשרות בודדות של חיילים המתחילים את מסלול ההכשרה ביחידה. נשים מהוות אחוז ניכר מאוכלוסיית המגויסים לצה"ל.

8. ויתור מראש על אחוז כה משמעותי מהאוכלוסייה מהווה פגיעה מהותית בגודל מאגר האיתור הראשוני ומכאן צמצום דרמטי של הפוטנציאל לאתר את הכישרון הנדרש ליחידה. כאמור, כיוון שהמטרה היא בניית צוותים המורכבים מאנשים מתאימים ושונים זה מזה, ככל שמאגר המועמדים יהיה מגוון יותר - כך גדלים הסיכויים לבנות צוותים רב גוניים ובכך להצליח להתמודד עם אתגרים מבצעיים המשתנים תכופות ומחייבים בניית יכולות ודפוסי פעולה חדשים ומקוריים. גיוון מגדרי מרחיב את טווח השונות באופן שלא יושג לעולם בגיוס גברים בלבד.

ד. גיוון ושונות

9. כוחה הייחודי של סירת מטכ"ל איננו מבוסס על יכולות פיזיות יוצאות דופן של לוחמיה. הוא מבוסס על פסיפס כישרונות ויכולות מגוונות של המשרתים בה. היצירתיות, פריצת הגבולות והפיכת הבלתי אפשרי לאפשרי - שהם נשמת אפה של היחידה - מתאפשר הודות לחיבור ושיתוף הפעולה בין אנשים שונים, תפיסות מגוונות ורעיונות בלתי שגרתיים.

10. הכישורים והתכונות הדרושים כמו גם כיווני מחשבה ורעיונות אינם תלויי מגדר. נהפוך הוא, גיוון מגדרי מביא עימו הרחבה של השונות והרב-גוניות, ההכרחיים ליצירתיות והוא גם מרחיב את מאגר בעלי יכולות חשיבה, אנליזה, פתרון בעיות.

ה. יכולות פיזיות במסגרת הפעילות המבצעית

11. בנוסף לשלל הכישורים הדרושים המתוארים לעיל, בשל אופי השירות בסיירת מטכ"ל, נדרשת ותידרש גם בעתיד, מנשים ומגברים כאחד, יכולת פיזית ברמה טובה מאוד. בשלב איתור המועמדים לשירות ביחידה נערכים מבחנים פיזיים (כושר, מאמץ, סיבולת ועוד) אשר יכולים להתאים לנשים ולגברים כאחד. המבחנים בודקים אם קיים הפוטנציאל לפיתוח היכולת הפיזית וכדי לעבור אותם נדרשת עמידה בתנאי סף מסוימים. בהמשך, מסלול ההכשרה מחזק ומפתח אצל הלוחמים יכולות ומיומנויות שישמשו אותם בפעילות המבצעית ובהכנות אליה. את היכולת הפיזית הנדרשת ניתן לבנות אצל אדם עם נתונים בסיסיים מתאימים, בין אם הוא גבר או היא אשה. גם היום, בצוותים גבריים, קיימת דיפרנציאציה פיזיולוגית בהתאם למאפייניו הפיזיים של כל אחד מהלוחמים.

12. בדומה לשונות בתכונות ובכישורים האחרים אשר נדרשת בין חברי הצוות, כך גם חברי הצוות נבדלים ביכולות הפיזיות שלהם (כוח, זריזות, סיבולת לב-ריאה וכדומה). **לא כל חברי הצוות בנויים לשאת אותו המשקל ולהתמודד עם עומסים פיזיים באותה המידה**, הגיוון בצוות מאפשר שיבוץ מושכל של אדם למשימה או תפקיד, בהתאם לשלל יכולותיו וביניהן יכולותיו הפיזיות.

13. **ניכר כי השתרשה תפיסה מוטעית לפיה היכולת לעמוד במאמץ הפיזי היא הפרמטר המשמעותי ביותר ביכולותיו של לוחם בסיירת מטכ"ל ועל כן ניתן לחשוב שנשים, שמתוקף הבדלים פיזיולוגיים, הן נחותות מבחינה זו ולא יעמדו במשימות. ואולם, מלוחם ביחידה נדרשות יכולות רבות ומגוונות וחוסנו הפיזי אינו החשוב בהן. בנוסף, כשם שכיום, הליווי המקצועי והרפואי ביחידה מגן על בריאות הלוחמים ומתאים לכל אחד את העומסים וסרגל המאמצים המתאימים לו, כך תישמר גם בריאותן של הנשים.**

ו. עבודת צוות של נשים וגברים

14. עבודה בצוות, על כל יתרונותיה, מזמנת גם אתגרים רבים הקשורים בדינמיקה החברתית. האתגר בבניית צוות כולל בניית קבוצה שתדע להתמודד עם המתחים המובנים בסיטואציות שונות. שילוב נשים בצוותים גבריים ודאי יביא עימו מורכבות חדשה, אך לאו דווקא קשה יותר. **כפי שלא עולה על הדעת לחסום את גיוסם ליחידה של גברים הומוסקסואלים בשל החשש ממתח מיני שיווצר בצוות, כך יש להסיר חשש זה בקשר לשירות של נשים וגברים זה לצד זה.** הצוות כגוף אורגני, נבנה להכיל גם מורכבות זו.

15. סיירת מטכ"ל, ויחידות לוחמות נוספות בצה"ל, הינן המסגרות האחרונות כמעט בישראל בהן גברים ונשים אינם עובדים בשותפות מלאה. במדע, בטכנולוגיה, בחברות עסקיות ואף ביחידות

צבאיות שונות, השכילו להרחיב את המנעד, כך שנשים וגברים מרכיבים צוותים הטרוגניים ומביאים יחד פריצות דרך והישגים יוצאי דופן.

ז. התאמות נדרשות

16. לא אחת, עולה שאלת ההתאמות הנדרשות ו"מחירים" שעשויים לבוא בצידן, על מנת לשלב נשים במסלול ההכשרה ובשירות הצבאי שלאחריו. מובן שידרשו התאמות מסוגים שונים, כגון התאמות ציוד כך שיתאים למבנה הפיזיולוגי הנשי, התאמות לוגיסטיות כך שיתאפשר לכל מגדר להתנהל בפרטיות, התאמות בתנאי השירות וכדומה.

17. התאמות אלו ישימות לחלוטין ולא יחייבו הורדת רף כלשהו באיכות הלוחמים.

ח. פוטנציאל פיקודי

18. מתוך האוכלוסייה הלוחמת מתפתחת שדרת הפיקוד המרכזית ביחידות הלוחמות בכלל, ובסיירת מטכ"ל בפרט. חלק ניכר מתפקידי הפיקוד מבוצעים ע"י לוחמים שעברו את תהליך ההכשרה. פסילת נשים לתפקידי לחימה ביחידה משמעותה ויתור על פוטנציאל פיקודי, בעל ערך רב. ויתור זה פוגע ביחידה וגם בכלל הצבא, שכן מפקדים רבים בוגרי היחידה משתלבים בהמשך ביחידות צה"ל השונות.

ט. סיכום

19. בשירותינו הצבאי ובפרט בתפקידנו האחרון, כמפקד וסגנו בסיירת מטכ"ל, התגבשה דעתנו שניתן לשלב נשים בתפקידי לחימה בסיירת מטכ"ל וששילובן נדרש ויניב תועלת מבצעית וארגונית. במסמך זה התמקדנו בהיבטים המבצעיים והארגוניים של פתיחת השירות לנשים מתוקף ניסיונו המקצועי בסיירת מטכ"ל. נמנענו מלחוות דעתנו על ההיבטים הערכיים והמשפטיים של הסוגייה וזאת מבלי להפחית מחשיבותן הרבה לצה"ל ולחברה הישראלית.

20. אנו מאמינים כי למרות הקשים הפיזיים והמנטליים העצומים והסיכונים הכרוכים בו, השירות המבצעי מפתח את המסוגלות האישית לאנשים המתאימים ובונה את יכולתם להתמודד עם משימות מורכבות, את היכולת לעבוד בצוות ולהוביל אנשים ותהליכים.

21. אנו מודעים להתאמות שידרשו בתהליכי האיתור, המיון, ההכשרה והשירות המבצעי בסיירת מטכ"ל על מנת לאפשר השתלבות נשים בתפקידי לחימה. לדעתנו התאמות אלו ישימות לחלוטין ועלותן זניחה ביחס לתועלת. אנו מאמינים שכפי שדורות של לוחמים התפתחו לתפקידי פיקוד

וניהול בכיר בצבא ומחוץ לו, כך נראה דורות של לוחמות הופכות למפקדות בסיירת מטכ"ל, מפקדות על צוותים מגוונים וממשיכות הלאה לתפקידים בכירים בצה"ל ובחברה הישראלית.

22. חוות הדעת מתמקדת בסיירת מטכ"ל ולא ביחידות אחרות אשר עתירה זו נוגעת גם להן. יחד עם זאת, קיים יסוד סביר להניח, כי הדברים עשויים להיות רלוונטיים גם להן, בין היתר לאור העובדה שתהליך המיון (ימי השדה ושבועות הגיבוש) מתקיים במשותף למספר יחידות.

23. סיירת מטכ"ל הוקמה מכח חזנם של לוחמים פורצי דרך; ניתן לשער שאם מלאכת ההקמה הייתה מתרחשת כיום - ודאי הייתה נבנית היחידה ומסלול ההכשרה בה באופן שוויוני לגברים ונשים כדי להנות ממלוא הפוטנציאל שיש במדינתנו.

24. לאור כל זאת, אנו משוכנעים שנשים יכולות להשתלב כלוחמות בסיירת מטכ"ל, אנו רואים בשילובן מהלך בעל תרומה ייחודית לפעילות היחידה, אשר עשוי להביא תועלת מבצעית וארגונית בעלת ערך רב, לסיירת מטכ"ל וליתר צה"ל, שאינה מושגת היום בשל צמצום הגיוס לסיירת מטכ"ל למגדר הומוגני.

המעזה מנצחת!

א.ה, סא"ל במיל'
סגן מפקד היחידה לשעבר (2016-2017)

ח.פ, אל"מ במיל'
מפקד היחידה לשעבר (2016-2019)